

Biblioteksplan 2021-2024

5

2021VFN107

Välståndsnämnden

Datum
2021-04-22

Diarienummer
2021VFN107 88

Biblioteksplan 2021–2024

Förslag till beslut

Välståndsnämnden antar *Biblioteksplan 2021-2024*.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 11 december 2017 § 215 att förlänga Biblioteksplan för Härryda kommun som skulle gälla för perioden 2018–2020. Den treåriga planen har löpt ut och har omarbetats.

Välståndsnämnden är huvudman för folkbibliotek och skolbibliotek. Enligt 17 § bibliotekslagen (2013:801) ska varje kommun anta en plan för biblioteksverksamheten. Biblioteksplanen ska tillsammans med bibliotekslagen, skollagen (2010:800) och lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter fungera som ett strategiskt dokument som syftar till långsiktig utveckling av Härryda kommuns folkbiblioteksverksamhet.

I den omarbetade biblioteksplanen har fem fokusområden identifierats som särskilt viktiga för utvecklingen under kommande år:

- Det demokratiska uppdraget
- Det läsfrämjande biblioteket
- Det öppna biblioteket
- Det lärande biblioteket
- Det digitala biblioteket

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 22 april 2021
- Biblioteksplan 2021–2024
- Biblioteksplan Härryda kommun 2018-2020

Päivi Malmsten
Sektorschef

Susanna Eskilsson Juhlin
Verksamhetschef

Biblioteksplan 2021–2024

Sektorn för utbildning, kultur och fritid

Härryda kommun 2021

Antagen av välfärdsnämnden den xx maj 2021

Innehåll

Biblioteksplan 2021–2024	1
Inledning	3
Mål- och styrdokument för biblioteksverksamheten	3
Internationella riktlinjer	3
Nationella och regionala riktlinjer	3
Lokala riktlinjer	3
Biblioteksverksamheten i Härryda kommun	4
Folkbibliotekets uppdrag	4
Skolbibliotekets uppdrag	4
Vision4	
Fokusområden	5
1) Det demokratiska uppdraget	5
2) Det läsfrämjande biblioteket	6
3) Det öppna biblioteket	6
4) Det lärande biblioteket	6
5) Det digitala biblioteket	7

Inledning

Bibliotekslagen anger att alla Sveriges kommuner ska ha folkbibliotek och att kommunerna ska anta planer för sin biblioteksverksamhet.

Biblioteksplanen beslutas för tre år i taget. Nuvarande plan gäller för år 2021–2024. Genom att tydliggöra vilka inriktningar som ska präglade den kommunala biblioteksverksamheten fram till 2024, är syftet med biblioteksplanen att bidra till utvecklingen av verksamheten under kommande år.

Biblioteksplanen pekar ut ett antal fokusområden, utöver det styr planen inte på detaljnivå, den ska i stället ligga till grund för de verksamhetsplaner som tas fram årligen inom verksamheten. Härrydas biblioteksplan är en politiskt antagen strategi som anger inriktningen för verksamheten.

Mål- och styrdokument för biblioteksverksamheten

Internationella riktlinjer

UNESCO:s folkbiblioteksmanifest

UNESCO:s skolbiblioteksmanifest

Agenda 2030

Barnkonventionen

Nationella och regionala riktlinjer

Bibliotekslagen

Demokratins skattkammare - förslag på nationell biblioteksstrategi

Skollagen

Regional biblioteksplan

Lokala riktlinjer

Härryda kommuns vision antagen december 2019

Kultur- och fritidsverksamhetens grunduppdrag

Skolbiblioteksplan

Biblioteksverksamheten i Härryda kommun

Sektorn för utbildning, kultur och fritid ansvarar för biblioteksverksamheten i Härryda kommun. Verksamheten består av huvudbiblioteket i Mölnlycke kulturhus, samt biblioteken i Landvetter, Hindås och Rävlanda. Mölnlycke bibliotek är även skolbibliotek för Hulebäcksgymnasiet. Rävlanda folkbibliotek är ett kombinerat skolbibliotek för Rävlanda skolan, liksom Landvetter folkbibliotek är kombinerat skolbibliotek för Landvetterskolan. Hindås och Rävlanda bibliotek är mer-öppna bibliotek. Bibliotekets webbplats bibliotek.harryda.se ökar tillgången till bibliotekets service. Biblioteken är kommunens mest använda kulturinstitution med runt 500 000 besök om året.

I Härryda finns i nuläget 17 kommunala grundskolor samt ett gymnasium. I kommunen finns också en fristående grundskola och ett fristående gymnasium. Tre av de fyra folkbiblioteken är kombinerade skolbibliotek: Mölnlycke, Landvetter och Rävlanda bibliotek. Enligt skollagen skall eleverna ha tillgång till ett skolbibliotek. Härryda kommun har ambitionen att ha Sveriges bästa skola och bra skolbibliotek är en framgångsfaktor för att nå denna målsättning.

Folkbibliotekets uppdrag

Folkbiblioteket ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Folkbiblioteket ska vara tillgängliga för alla och vara anpassade till användarnas behov.

Skolbibliotekets uppdrag

Skolbiblioteket är en del av skolans pedagogiska verksamhet och har i uppgift att stödja och bidra till elevens lärande. Det ska vara anpassat till elevernas behov och främja språkutveckling och stimulera till läsning. Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen och för att stärka elevens medie- och informationskunnighet.

Vision

I kommunens vision slås fast att här bygger vi framtiden, här får människor möjlighet att växa och blomstra, här lyfter idéer och landar lösningar som håller för kommande generationer. Allt detta krockar arm med vad biblioteket är en del av och har möjlighet att utveckla vidare.

"I Härryda är biblioteket till för alla och är allas bibliotek! Biblioteket för oss samman och ger oss nya perspektiv. Biblioteket finns mitt i byn och är en samhällsresurs.

Biblioteket ger plats för möten, lärande, upplevelser och skapande.”

På biblioteket möts var och en av professionella medarbetare som är aktiva och bygger relationer genom att ta hänsyn till olika behov och sammanhang. Bibliotekens medarbetare bidrar till kunskap, inspirerar till läsning och berättande. Ökad komplexitet i samhället ställer nya kompetenskrav som inte alltid går att förutse. Ett nyfiskt förhållningssätt, nytänkande och ett ständigt lärande är en del av rollen som biblioteksmedarbetare. Bibliotekets medarbetare ska ha förutsättningar och mandat att agera serviceinriktat och problemlösande. Eftersom biblioteket välkomnar alla, ska varje besökare bli sedd och välkommen.

Fokusområden

Utifrån bibliotekslagen och den nationella biblioteksstrategin har fem arbetsområden definierats för att nå visionen - ett bibliotek för alla och allas bibliotek.

1) Det demokratiska uppdraget

Biblioteket verkar för ett demokratiskt och socialt hållbart samhälle genom att ge människor, barn som vuxna, med olika förutsättningar och genom hela livet tillgång till information, kunskap och kultur. Det är ett komplext uppdrag som innebär:

- Analys av befolkningsstrukturen i Härryda kommun och omvärldsbevakning av större samhällsförändringar.
- Att biblioteket bjuder in användarna att vara delaktiga i utformningen av verksamheten.
- Att biblioteket samverkar med andra aktörer inom till exempel civilsamhället och andra kommunala verksamheter som till exempel förskola, skola och äldreomsorg.
- Att biblioteket fokuserar extra på att öka kompetensen kring barnrättsfrågor.
- Att bibliotekets utbud i form av medier och aktiviteter reflekterar att vi lever i ett mångkulturellt/mångspråkigt samhälle.
- Att biblioteket erbjuder kulturupplevelser med bredd och spets.
- Att biblioteket är en resurs för fri åsiktsbildning och en arena för samhällsdebatt.

2) Det läsfrämjande biblioteket

Litteratur och berättelser kan ge insikter långt utanför den egna horisonten, fördjupa upplevelser och ge förståelse för komplexa sammanhang.

Biblioteks läsfrämjande arbete ska stärka litteraturens ställning, uppmuntra till läsning och samtal om läsning.

- Barn och ungas läslust ska stå i fokus och i det läsfrämjande arbetet ska biblioteket samarbeta/samverka med BVC, förskola och skola m.fl. för att nå alla barn.
- På barn och ungas fria tid ska aktiviteter av olika slag erbjudas för att inspirera till läsning och stärka läslusten.
- Biblioteket ska uppmuntra vuxnas fria läsning och erbjuda aktiviteter och program med litterär anknytning.
- Biblioteket ska erbjuda läsning i olika format och på en rad olika språk. Biblioteket ska arbeta aktivt med hela sitt bestånd och välkomna inköpsförslag från användarna.

3) Det öppna biblioteket

En viktig förutsättning för att genomföra bibliotekets demokratiska och läsfrämjande uppdrag är att verksamheten präglas av en hög tillgänglighet.

Biblioteket ska vara en trygg plats för såväl barn som vuxna.

- Det ska finnas bibliotek i alla kommundelar och öppettiderna ska vara anpassade efter invånarnas behov.
- Bemötandet på biblioteket ska vara professionellt, inkluderande och genomsyras av att ge likvärdig tillgång till medier och information anpassat till användarens förutsättningar.
- Det ska vara enkelt att använda sig av det digitala biblioteket där användaren kan ta del av ett basutbud av det biblioteket erbjuder.
- Biblioteket ska vara väl känt och tillgängligt där användarna befinner sig.

4) Det lärande biblioteket

Människors lärande sker under hela livet, det ser olika ut över tid och kan ske via formella eller informella vägar. Att få upptäcka och utforska, fördjupa sig och få lära tillsammans är viktiga delar av det livslånga lärandet. Ett livslångt lärande gynnar deltagande i både arbets- och samhällsliv, det livslånga lärandet möjliggör engagemang och ger egenkraft.

- Biblioteket ska söka ny kunskap och pröva nya metoder att utföra sitt uppdrag på.

- Det kollegiala lärandet som metod ska vara en del av verksamhetsutvecklingen.
- Biblioteket ska stödja och vara en plats för människors livslånga lärande.
- Biblioteket ska erbjuda program och aktiviteter som väcker nyfiken, skapar grund för samtal och lärande.

5) Det digitala biblioteket

I bibliotekslagen fastslås att folkbiblioteken har ett uppdrag att verka för ökad kunskap i samhället inom informationsteknik. Digitaliseringen påverkar fundamentalt det informationssamhälle vi lever i. Följden är att digital kompetens och medie- och informationskunnighet har blivit nyckelkompetenser för klara sig i samhället och för att upprätthålla ett demokratiskt samhälle. Biblioteket ska:

- Erbjuder relevanta digitala resurser och vägledning.
- Verkar för att minska digitalt utanförskap i samhället.
- Ökar medie- och informationskunnighet i samhället.

[Bibliotekslagen](#)

Biblioteksplan för Härryda kommun 2018-2020

Här beskrivs vilka bibliotek som berörs av biblioteksplanen, vad biblioteken ska arbeta med samt hur de ska arbeta, det vill säga strategier för biblioteken. Biblioteksplanen ska gälla till och med 2020.

Biblioteksplanen för Härryda kommun utgår dels från bibliotekslagen och dels från Härryda kommuns lokala politiska mål kultur-och biblioteksverksamheten. Kommunfullmäktige antog i § 42/2013 det politiska inriktningsmålet som lyder: *Alla har möjlighet att utöva och ta del av kulturverksamhet*. Kommunstyrelsen antog i § 126/2013 det politiska verksamhetsmålet som lyder: *Biblioteken bidrar till läsglädje och kunskapsutveckling samt är det lilla samhällets mötesplats*.

Biblioteken i Härryda kommun

Folkbiblioteken i Härryda består av ett huvudbibliotek i Mölnlycke kulturhus samt bibliotek i Landvetter, Hindås och Rävlanda. Från 2015 ligger Landvetters bibliotek i kulturhuset i Landvetter. Mölnlycke bibliotek är även skolbibliotek för Hulebäcksgymnasiet. Rävlanda bibliotek är ett integrerat folk- och skolbibliotek och Hindås bibliotek är meröppet. Skolbiblioteken styrs av skollagen (2010:800).

Härryda kommuns bibliotek ska vara en synlig och självklar resurs och spela en central roll för människors kulturliv. Biblioteket är en plats för lärande, möten, skapande och upplevelser.

Folkbiblioteken i Härryda kommun ska

- arbeta med litteratur, kultur och information
- vara tillgängliga för alla och anpassade efter besökarens behov
- inspirera till läsning och vara aktuella och mångsidiga
- erbjuda lättillgängliga digitala tjänster och bidra till digital jämlikhet
- vara en inspirerande miljö där besökaren möter både det väntade och det oväntade
- vara en naturlig plats för kunskapande och lärande i alla skeden i livet
- vara samtida men också framåtblickande
- vara klimatsmart och verka för en hållbar utveckling.

Strategier

Tillgänglighet skapas genom generösa öppettider, bibliotek i flera kommundelar, välutvecklade digitala tjänster och professionellt bemötande av kunnig personal.

I det *läsfrämjande* arbetet ska biblioteket samarbeta med förskola och skola för att nå alla barn. Även under barns fritid och lov ska aktiviteter av olika slag erbjudas för att stärka barns läslust. För vuxna ska författarbesök, bokcirkelverksamhet och andra arrangemang med litterär anknytning arrangeras.

Biblioteket ska erbjuda läsning i en rad *olika format*, lättläst, storstil, e-böcker, ljudböcker och på en rad olika språk. Biblioteket ska arbeta aktivt med hela sitt bestånd och välkomna inköpsförslag från besökarna.

Biblioteket ska arbeta för *digital tillgänglighet* och ha aktiviteter som leder till ökad digital delaktighet. Bibliotekets digitala plattform Arena ska fortsätta utvecklas för att underlätta för besökaren att använda sig av bibliotekets tjänster. Databaser ska i stor utsträckning vara tillgängliga hemifrån. Biblioteken ska erbjuda trådlöst nätverk, drop-in-datorer och bokningsbara datorer, liksom möjlighet att boka en bibliotekarie eller få handledning i bruket av e-tjänster.

Det goda *bemötandet* som professionellt förhållningssätt ska vara en röd tråd i verksamheten.

Biblioteken ska utveckla fler och hållbara *samarbeten* för kunskapsutbyte och verksamhetsutveckling. Olika verksamheter och aktiviteter ska kunna pågå samtidigt i biblioteket. Möjlighet ska ges till läsning, lek, möten, skapande, lärande, lugn och ro men också liv och rörelse. Biblioteket ska erbjuda läsplatser och studierum såväl som plats för det mer lekfulla lärandet.